

Yttrande över betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll (SOU 2020:49)

Boverkets ställningstagande och synpunkter

Boverket tillstyrker utredningens förslag, men har följande synpunkter.

Avsnitt 1.1 Förslag till lag (2021:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning

Boverket tillstyrker lagförslaget i sig, men önskar lämna nedanstående synpunkter avseende svårigheterna för marknadskontrollmyndigheter att ingripa mot produkter som är felaktigt CE-märkta.

Vidare önskar Boverket att det görs ett förtydligande kring vilka överträdelser som omfattas av möjligheten till sanktionsavgifter, enligt 20 § lagförslaget.

Motivering

Boverket har vid ett par tillfällen – i egenskap av marknadskontrollmyndighet för byggprodukter – mötts av en problematik avseende produkter som bär CE-märkning, trots att de varken täcks av harmoniserad standard eller har en europeisk teknisk bedömning (ETA). Produkterna omfattas därmed inte av byggproduktförordningens (EU) nr 305/2011 krav, och ska med andra ord inte vara CE-märkta. Felet i sig innebär inte nödvändigtvis att produkterna är en risk nog för myndigheten att ingripa med hjälp av andra lagstiftningar. Det finns således, enligt Boverkets mening, en lucka i lagen vilket innebär att myndigheten anser sig vara förhindrad att agera mot sådana felaktigt CE-märkta produkter.

Boverket ser vidare ett problem i att det inte framgår i lagförslaget vilka överträdelser som ska omfattas av möjligheten att beläggas med sanktionsavgift. 20 § första stycket framför ett krav på att marknadskontrollmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift. Detta gäller för överträdelser av både produktrelaterade krav och krav på den ekonomiska aktören som framgår av harmoniserad

produktlagstiftning eller EU:s marknadskontrollförordning. 21 § andra stycket i lagförslaget reglerar enbart sanktionsavgiftens storlek. Det förs inget resonemang i författningskommentarerna om vilka överträdelse som ska omfattas, vilket skulle kunna innebära att även smärre överträdelse kan föreläggas med sanktionsavgift. Boverket ser detta som en problematisk utveckling om samtliga överträdelse ska beläggas med sanktionsavgifter. Tidigare erfarenhet från Boverkets tillsynsverksamhet visar att frivilliga åtgärder oftare är mer effektiva än tvångsmedel. 19 § i förslaget till en kompletterande förordning innehåller ett bemyndigande för marknadskontrollmyndigheterna att meddela kompletterande föreskrifter om sanktionsavgifter. Med utgångspunkt i bemyndigandet ser Boverket ett behov av ett förtydligande kring vilka omständigheter som ska omfattas av sanktionsavgifter, framförallt om utredningens syfte om en enhetlig och effektiv marknadskontroll ska uppfyllas. I annat fall finns det en risk för att myndighetsföreskrifterna varierar i detaljgrad och leder till en minskad rättssäkerhet för tillsynsobjekten.

Avsnitt 1.15 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Boverket ställer sig tveksamt till den föreslagna ändringen i plan- och bygglagen, som kommer innebära att harmoniserade och icke-harmoniserade byggprodukter ska hanteras inom ramen för olika lagstiftningar. För tillsynsutövande myndigheter vore det önskvärt om dessa hanterades enhetligt i en enda rättsakt. En sådan hantering skulle underlätta handläggningen vid tillsynsutövning av såväl harmoniserade som icke-harmoniserade byggprodukter.

Motivering

Boverket utövar tillsyn av såväl harmoniserade som icke-harmoniserade byggprodukter. Den förändring som föreslås i 11 kap. 1 a § i plan- och bygglagen medför att Boverkets tillsyn kommer att hanteras i olika lagstiftningar, vilket inte är önskvärt ur en rättssäkerhets- och effektivitetssynpunkt. Boverket önskar att tillsyn över harmoniserade och icke-harmoniserade produkter kunde ske utifrån en gemensam sektorslagstiftning.

Boverkets faktiska tillsyn av harmoniserade och icke-harmoniserade produkter skiljer sig inte på så vis att det kan motiveras separata lagstiftningar. Harmoniserade produkter omfattas visserligen av EU:s marknadskontrollförordning, till skillnad från icke-harmoniserade produkter som lyder under principen om ömsesidigt erkännande. Den ändring som föreslås i plan- och bygglagen innebär att harmoniserade produkter undantas bestämmelserna i lagen. Boverket erinrar om att gränsen mellan harmoniserade och icke-harmoniserade byggprodukter är flytande. Även byggprodukter som inte omfattas av en harmoniserad standard kan CE-märkas, om tillverkaren väljer att göra det på frivillig väg på grundval av en ETA som utfärdas särskilt för den produkten. I fråga om byggprodukter som CE-märks på frivillig väg innebär lagförslaget att likvärdiga produkter från olika ekonomiska aktörer kommer att hanteras enligt olika rättsakter. Boverket menar att en sådan hantering inte ligger i linje med likabehandlingsprincipen, och riskerar att äventyra rättssäkerheten då rättssystemets förutsebarhet till viss del minskas när likvärdiga produkter hanteras i olik

lagstiftning. Av samma anledning menar Boverket att det är problematiskt att myndighetens överklagade beslut kommer att hanteras av olika domstolsslag; allmän förvaltningsdomstol respektive mark- och miljödomstol.

1.33 Förslag till förordning (2021:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning samt bestämmelser om marknads kontroll i övrigt

Boverket noterar att det i bilaga 1 punkt 2 till förordningsförslaget saknas ett ”för” i den inledande texten, som finns i de motsvarande texterna i punkterna 1 och 3–13. ”Boverket är marknadskontrollmyndighet [”för”] produkter som omfattas av...”.

Sammanfattande kommentar

Boverket vill slutligen påtala att lagförslaget inte löser problemet med produkter som CE-märkts på felaktiga grunder, det vill säga utan att de omfattas av en harmoniserad teknisk specifikation. I fråga om sådana produkter kommer Boverket fortfarande att sakna möjlighet att fatta beslut med stöd av 11 kap. 25 § plan- och bygglagen, eftersom denna bestämmelse är kopplad till byggprodukters lämplighet för användning.

Utredningen framför i konsekvensanalysen att syftet med förslaget är att skapa en bättre och effektivare marknads kontroll för att säkerställa en hög skyddsnivå för produkter och skapa förutsättningar för en sundare konkurrens på unionsmarknaden. Boverket menar att detta kan främjas ytterligare genom att sammanföra tillsyn för såväl harmoniserade som icke-harmoniserade produkter i en och samma lagstiftning. En sådan hantering skulle främja likabehandlingsprincipen och främja rättssäkerheten genom att bidra till en större förutsägbarhet.

Sammanfattningsvis bedömer alltså Boverkets att tillsynen av de båda produktgrupperna skulle kunna hanteras i en rättsakt.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Jurist Elin Mattsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, avdelningschef Peter Fransson och enhetschef Cecilia Ljungberg deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Elin Mattsson
jurist

Kopia till:
ud.registrator@regeringskansliet.se
lars.arell@regeringskansliet.se